

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De Virtute Heroica Lutheri, Matthiae Flacii Et Jacobi Andreae, Dissertatio Historica

**Alberti, Valentin
Bürger, Christian Amos**

Leipzig, 1683

VD17 VD17 12:136305Z

Cap. II. De Matthia Flacio

[urn:nbn:de:bsz:31-67670](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-67670)

§. 46. Probè igitur hic notanda sunt, quæ sup. cit. Agrippa l. c. p. 297. 298. habet, ubi Lutherum quidem *hereticum*, sed *invictum* vocat, & in hunc usque diem proficere in pugna affirmat: postmodum adversarios suos ita graviter affatur: *utinam non solum sit invictus hereticus, & non etiam hereticorum victor, magno magistrorum nostrorum dedecore. Quis enim vicit Anabaptistas? quis resistit Sacramentariis? Nonne unus Lutherus? Date vos vel unum scriptorem Academiarum vestrarum: quo illos vel latum digitum loco moveritis.*

§. 47. Atque talem invictum in Luthero animum cum perspexerint adeo ipsimet adversarii, non potuerunt sanè, quin laudem ipsi sæpius tribuerint optimam.

§. 48. *Münzerus* sanè Anabapt. non semel *den theuren Mann Gottes und tapfern Christen-Held* vocat. *Zwinglius* cum *Davide*, Goliathi victore, (citantibus Heidelberg. im Ausführl. Bericht f. 71.) *Peucerus* cum *Heliã*, fortissimo illo veri cultus divini propugnatore, *Hist. f. 595.* comparant. *Calvinus Periclem*, qui eloquentiã suã totam Græciam commovisse dicitur, vocavit. Et fatetur, *etiamsi se vocaret diabolum, tamen se resistere nolle.* Epp. f. 383. Et qui resistat, quem verè talem esse novimus, qualem Epigramma imagini ejus Heidelbergæ excusæ subscriptum prædicat:

Juppiter ut Titanas obarmatosque Gigantes
Quondam dejecit fulmine flammivomo,
Sic tu Pontifices Tiberinos, sæve Luthere
Prostrasti tonitru non inhibende fero.
Quis sibi non Salium metuit? tuus halitus ignis,
Vox fulmen, calamus grando, cor Ætna fuit.

§. 49. Atque hic Lutherus ille, qui major (Erasmi judicio,) quam ut illum quisquam scribat: *Vir ille etiam hostium judicio magnanimus, ac tali acertè ausus, quæ totus miretur orbis, & unus ferme orbi conjurato obnoxius:* quod judicium Hoffmanni in *Lexic. Univ. fol. 954. b.* præstat de tanto Heroë silere, quam plura insufficienter dicere: vid. tamen adhuc præ aliis de eo *Selnecker. Orationem in Lutherum* habitam, ubi prolixius Heroa nostrum celebratum ivit.

CAP. II.

DE MATTHIA FLACIO.

§. 1.

Quandoquidem tempore Reformationis *hujusmodi virtus constan-* II.
tiaq; divinitus data multis fuit, ut quidam molestias & erumnas Flacius.

C 3

CAP.

carcerum cum voluptate suscipere ac subirent, alii amissionem bonorum se quo ferrent animo; multi verò ne mortem quidem eamque acerbam pertimescerent; teste Danh. in memor. Luth. Renov. c. X, §. 8. p. 61. De Flacio certè tantam quoque prædicare virtutem licebit, qui bella Domini strenuè maximè fortiterque; gesit. Sublato enim A. 1546. è vivis Luthero, nova mox oriri disidia Religionis cœperunt, quibus ipsi quandoque orthodoxi implicabantur, nec semper ὀνόματι tales reperiebantur.

Heros

§. 2. Cum primis autem famam suam latissimè spargit libellus ille *Interim* dictus, seu certa Religionis formula circa An. 1547. & 1548. à Triumviris Julio Pflugio, Michaële Sidonio & Johanne Agricola composita, quæ uterentur Protestantibus, usque dum finitum esset Concilium Tridentinum, A. 45. cœptum.

§. 3. Quemadmodum autem in eò libro de *Adiaphoribus* maximè sive rebus mediis, quæ in Ecclesiâ, Religione inviolatâ, si tempus confessionis nõ sit, recipit quandoque, interdum & omitti possunt, agebatur: ita noxia simul plurima ibidem, eventumque; allatura haud fortunatum, continebantur: unde dicere consuevimus: *Das Buch Interim hat einen Schatz hinter ihm*. Etenim per res illas medias via Pontificiæ Religioni, paulatim introducendæ denuò aperiebatur; quod tamen haudquaquam factum esset, si præeunte Apostolo (Gal. II. 5.) subintroducendis falsis fratribus ne ad horam quidem cessissent.

a) in causâ
Interimi-
sticâ.

§. 4. Atque hinc Flacius heroem se omninò præstitit. Hæc enim re cognitâ Wittebergam ad munus professorium, à quo motus bellici antehac detinuerant, rediit: illisque omnibus qui remittere aliquid, & lenes nimis esse in causâ *Adiaphoristicâ* videbantur, se fortiter opposuit, quid inde consecuturum damni sit, commonstrans. Neque enim amplius esse *adiaphora* asseruit, quibus opinio cultus ac necessitas accedat & impietatis detur occasio. Sleidan. L. XXIII. p. 658.

§. 5. Cumque & Melanchthon in hoc bello *adiaphoristico* minus acriter pugnaret; Flacius hunc præceptorem suum in aëione istâ deseruit; & Magdeburgum se recepit. Sleidan. l.c. ubi gravissimâ ad ipsum confutatione probavit, quod persecutores adversariorum 78 *Interim* sinti pius filii DEI persecutores.

§. 6. Porro Magdeburgi, socium nactus Nic. Gallum, confidenter Papatum, & *Adiaphora*, & quæcunque A. C. repugnare viderentur, oppugnavit ac *Interimistas* illos, quod dissimulanter agant, accusavit: Sleidan l.c. Adam. in vitâ Flacii p. 474. Hinc etiam admonitionem t. r. cœdidit de vitandò errore *Adiaphoristico* conscriptam; ut & alias plures

ad

ad Ecclesias Lubecenses v.g. & Misnicas, ut in agnitâ veritate Evangelii perissent, directas. Atqve sic brevi effecit tantum, ut noxius ille liber aboleretur ac tolleretur.

§. 7. Neqve verò solum Adiaphorismi & Antichristianismi oppugnator fuit eximus; (uti ipsum Verheydenius appellat) sed & contra alios veritatis Christianæ hostes masculè sese gesit.

§. 8. *Ostendri* enim de Justificatione Hominis coram Deo dogma Flacius inter primos solidè refutavit: & *Sacramentarios* atq; *Schwenckfeldii* totâ per vitâ incurfavit, cumq; aliis egregiè convicit: Adam. p. 474. 475.

§. 9. An. 1561. Jenæ cum Victorino Strigelio de Libero Arbitrio fortiter disputavit: nec dubiè abiisset victor, nisi navo illo notissimo, de Peccato O. hominis substantiâ, se conspersisset. Ut alia heroica transliam nunc ipsius facta, ad quæ etiam heroicus ille labor in compilandis & digerendis Centuriis Magdeburgensibus adhibitus referri meretur.

§. 10. Malè equidem judicat de Flacio Hoornbeek, Calvinianus, in quieto eum ac duro fuisse ingenio asserens. *Controvers. p. 652.* sed fatetur tamen idem simul, ipsum adversus Papistas non poenitenda præstitisse. Tametsi verò illa dicto sese haberent modo, non tamen corruerit statim illud, quod diximus antea, Flacium in defendendâ ac promovendâ Religionem verâ, heroicâ virtute instructum fuisse. Nam id notandum probè, Heroicam virtutem tantum quærendam esse in illis actibus virtutis præcisè, cujus gradum heroicum huic vel illi homini tribuimus, & non in aliis; simul non ad initia, sed eventum actionum respiciendum esse. Exemplo Jul. Cæsar est, qui virtutem habebat heroicam, maximè dum primæ Monarchiæ fundamenta jaceret: licet aliàs in nonnullis actionibus maximè vitiosus, & propter libidinem vel militibus suis suspectus esset; inde cantilena illa apud Svetonium in *Cæs. §. 51.* *Urbani servate uxores, mæchum Calvum adducimus.* vid. *Excell. Dn. Præsid. Colleg. Ethico-polit. MSC. in Tabl. Thomaf. T. XXVII. & ejusd. Præfationem huic Disput. præmissam, in fine.*

Cap. III.

DE JACOBO ANDREÆ.

§. 1.

Qvod Jo. Staupicius per jocum quasi prædixerat de Luthero, svasurus, ut hic Doctoris gradu ornari se pateretur; *Multum negotiorum DEO jam in Ecclesiâ fore, ad quæ & ipsius usurus esset operâ,* (Melanchth. præfat. Tom. I. Opp. Lat. Witteb. f. 45.) tantum ei abest, ut non respon-

III.
Jacobus
Andreas